

ENGELSİZ ÜNİVERSİTE ÖDÜLLERİ UYGULAMA USUL VE ESASLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu usul ve esasların amacı Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından düzenlenen "Engelsiz Üniversite Ödülleri"nin başvuru, değerlendirme ve ödül verme süreçlerine ilişkin hükümleri belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Engelsiz Üniversite Ödülleri kapsamında verilen ödüllerle ilgili kriterlerin belirlenmesine ilişkin hususları, başvuru sürecini ve değerlendirme esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Usul ve Esaslar 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 5 inci maddesinin (e), 7 nci maddesinin (1) fıkralarına ve 47 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Usul ve Esaslarda geçen;

a) **BODSİS:** Başvuru Onay Değerlendirme Sistemini,

b) **EBYS:** Elektronik Belge Yönetim Sistemini,

c) **Eğitimde Erişilebilirlik:** Engelli bireylerin eğitim materyallerine, ders içeriklerine ve bilgi kaynaklarına eşit şekilde erişmesini mümkün kılan düzenlemeleri,

ç) **Engel Grupları:** Görme, işitme, kas ve iskelet sistemi hastalıkları, zihinsel engel, otizm spektrum bozukluğu ve diğer engel gruplarını,

d) **Engelli Birimi Temsilcisi:** Üniversitelerde engelli bireylere yönelik hizmetlerin düzenlenmesinden ve koordinasyonundan sorumlu birimi temsil eden kişiyi,

e) **Web Erişilebilirliği:** Yükseköğretim kurumlarının web sitelerinde sunulan içerik ve hizmetlerin; görme, işitme, hareket ve bilişsel engelleri bulunan bireyler dâhil olmak üzere tüm kullanıcılar tarafından algılanabilir, kullanılabilir, anlaşılabilir ve yardımcı teknolojilerle uyumlu olacak şekilde tasarlanmasını ve geliştirilmesini ifade eder.

f) Web Erişilebilirliği Nişanı: Yükseköğretim kurumlarının kurumsal web sitelerinin ulusal ve uluslararası web erişilebilirliği standartlarına uygun olarak tasarlanmasını, geliştirilmesini ve sürdürülmesini temsil eden ödülü ifade eder.

g) Erişilebilirlik Beyanı: Yükseköğretim kurumlarının web sitelerinde yayımlanan ve web hizmetlerinin erişilebilirlik uyumluluk düzeyini, bilinen erişilebilirlik sorunlarını, planlanan iyileştirmeleri ve kullanıcı geri bildirim mekanizmalarını içeren kamuya açık belgeyi ifade eder.

ğ) WCAG (Web Content Accessibility Guidelines): World Wide Web Consortium (W3C) tarafından yayımlanan ve web içeriklerinin erişilebilirliğini sağlamaya yönelik uluslararası standartları tanımlayan Web İçeriği Erişilebilirlik Kılavuzlarının yürürlükteki en güncel versiyonunu ifade eder.

h) Engelsiz Program Nişanı: Yükseköğretim programlarının, farklı engel gruplarının ihtiyaçlarına uygun olarak düzenlenmesini ve erişilebilir hale getirilmesini temsil eden ödülü,

ı) Mekânda Erişilebilirlik: Engelli bireylerin açık, yarı açık ve kapalı alanlara kolayca ulaşabilmesini sağlayan düzenlemeleri,

i) Sosyo-Kültürel Faaliyetlerde Erişilebilirlik: Engelli bireylerin sosyal ve kültürel faaliyetlere katılımını artırıcı uygulamaları,

j) YÖK: Yükseköğretim Kurulunu,

k) YÖKSİS: Yükseköğretim Bilgi Sistemini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Engelsiz Üniversite Ödüllerine İlişkin Genel Esaslar

Ödül Kategorileri

MADDE 5 – (1) "Engelsiz Üniversite Ödülleri" kapsamında aşağıdaki ödüller verilir:

a) Engelsiz Üniversite Bayrakları

1) Mekânda Erişilebilirlik (Turuncu Bayrak): İlgili mevzuat ve ulusal/uluslararası standartlar kapsamında engelli bireylerin erişimine uygun açık, yarı açık ve kapalı alanlar sunan üniversiteler ödüllendirilir.

2) Eğitimde Erişilebilirlik (Yeşil Bayrak): Engelli öğrencilerin doğal eğitim haklarını nitelikli olarak gerçekleştiren, bilgi, belge, ders araç ve gereçlerini sağlayan üniversiteler ödüllendirilir.

3) Sosyo-Kültürel Faaliyetlerde Erişilebilirlik (Mavi Bayrak): Engelli öğrencilerin sosyal ve kültürel faaliyetlere erişimini ve katılımını artırıcı tedbirler alan üniversiteler ödüllendirilir.

b) Engelsiz Nişanı

1) Engelsiz Program Nişanı

- Programlarını farklı engel gruplarına erişilebilir kılan yükseköğretim programlarına verilir.
- Gerekli düzenlemelerin farklı engel gruplarının göz önünde bulundurularak yapılması zorunludur.

2) Web Erişilebilirliği Nişanı

- Üniversitelerin kurumsal web sitelerinin WCAG 2.2 AA erişilebilirlik standartlarına uyumlu olması durumunda verilir.

Başvuru Esasları

MADDE 6-

(1) Engelsiz Üniversite Bayrakları Genel Başvuru Şartları

- a)** Yükseköğretim kurumları kampüsleri için başvuru yapılabilir.
- b)** Birden fazla kampüs için ayrı ayrı başvuru yapılabilir.
- c)** Kampüsler birden fazla kategoride başvuru yapabilir.
- ç)** Başvurular, üniversitenin Engelli Birimi Temsilcisi ile birlikte hazırlanır.

(2) Engelsiz Üniversite Bayrakları Başvuru Süreci

- a)** Başvurular, YÖKSİS üzerindeki BODSİS aracılığıyla yapılır.
- b)** Her başvuru için faaliyetleri ve mekânları gösteren 10-30 adet fotoğraf (jpeg, jpg veya png formatında) eklenir.
- c)** Sisteme yüklenen başvuru çıktılarına Senato Kararı eklenerek EBYS üzerinden YÖK'e gönderilir. Fiziki posta gönderimi yapılmaz.
- ç)** Eksik bilgi, belge ya da fotoğraf içeren başvurular değerlendirmeye alınmaz.

(3) Engelsiz Program Nişanı Genel Başvuru Şartları

- a)** Program bazında başvuru yapılır.
- b)** Başvuru yapılan programın, zorunlu dersleri ilgili engel grubu için erişilebilir olmalıdır.
- c)** Başvuru formunda; yapılan düzenlemeler ve erişim faaliyetlerine ilişkin detaylı bilgiler yer alır.
- ç)** Engel grupları şunlardır:
  - 1) Görme engelli
  - 2) İşitme engelli
  - 3) Otizm spektrum bozukluğu

- 4) Zihinsel engelli
- 5) Kas ve İskelet Sistemi Hastalıkları
- 6) Diğer engel grupları (belirtilmelidir).

(4) Engelsiz Program Nişanı Başvuru Süreci

- a) Başvurular, YÖKSİS üzerindeki BODSİS aracılığıyla yapılır.
- b) Başvuru yapılan programın engellilere yönelik erişilebilirliğini temsil eden bilgi/belge ve fotoğraflar eklenir.
- c) Sisteme yüklenen başvuru çıktıları, Senato Kararı eklenerek EBYS üzerinden YÖK'e gönderilir. Basılı evrak gönderilmez.

(5) Web Erişilebilirliği Nişanı Başvuru Şartları

- a) Web sitesi, WCAG 2.2 AA düzeyi ile uyumlu olmalıdır.
- b) Web sitesinde erişilebilirlik bildirimini bulunması (accessibility statement) gerekmektedir

(6) Web Erişilebilirliği Nişanı Başvuru Süreci

- a) Başvurular, YÖKSİS üzerinden BODSİS aracılığıyla yapılır.
- b) Başvuru kapsamında, kurumsal web sitesinin erişilebilirlik uygulamalarını gösteren ekran görüntüleri (screenshot) ile birlikte web sitesinin WCAG 2.2 AA uyumluluk durumunu gösteren erişilebilirlik test raporları veya teknik değerlendirme belgeleri başvuruya eklenir. Bu kapsamda, otomatik erişilebilirlik test araçları (ör. WAVE, Axe, Lighthouse vb.) tarafından üretilmiş raporlar veya kurum tarafından hazırlanmış erişilebilirlik değerlendirme raporu başvuruya dahil edilmelidir.
- ç) Sisteme yüklenen başvuru çıktıları, Senato Kararı eklenerek EBYS üzerinden YÖK'e gönderilir. Fiziki posta yoluyla gönderim yapılmaz.
- ç) Eksik bilgi veya belge içeren başvurular değerlendirmeye alınmaz

Değerlendirme Esasları

MADDE 7-

- (1) Başvurular, YÖK tarafından belirlenen öğretim elemanları tarafından YÖKSİS üzerinden değerlendirilir.
- (2) Sunulan bilgilerin doğruluğunun tespiti için yerinde inceleme yapılabilir.
- (3) Yanlış veya eksik bilgi/belge tespit edilen başvurular geçersiz sayılır.

Geçerlilik Süresi ve Yenileme

MADDE 8-

- (1) Ödüller üç yıl geçerlidir. Bu süre sonunda aynı alanda tekrar başvuru yapılması gerekir.
- (2) Farklı kategorilerde ödül almak isteyen yükseköğretim kurumları üç yıl içinde tekrar başvuru yapabilir.

Başvuru Takvimi

MADDE 9- (1) Başvuru takvimi Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı resmi internet sitesinde ocak ayının ilk haftasında yayınlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İzleme ve Değerlendirme Kriterleri

Engelsiz Üniversite Bayrakları Ödülü Değerlendirme Ölçütleri

MADDE 10- (1) BODSİS'te yer alan başvuru formunda, engelli öğrencilerin mekânda, eğitimde ve sosyo kültürel faaliyetlerde erişim alanlarında yükseköğretim kurumunun/biriminin sağladığı imkânlarla yönelik sorular kapsamında yapılacaktır.

a) Mekânda Erişim (Turuncu Bayrak)

- 1) Turuncu Bayrak, yükseköğretim kurumlarında fiziksel erişilebilirlik standartlarını bu esaslara göre karşılayan ödüldür. Başvuru yapacak yükseköğretim kurumlarının, başvuru formunda sadece mekânda erişim sorularını cevaplandırması gerekmektedir.
- 2) Turuncu Bayrak, TS9111 Belgesi ya da Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının düzenlediği Erişilebilirlik Belgesi bulunan yükseköğretim kurumlarına doğrudan verilecektir.

b) Eğitimde Erişim (Yeşil Bayrak)

- 1) Eğitimde Erişim (Yeşil Bayrak) kategorisinde başvuru yapacak yükseköğretim kurumlarının, başvuru esnasında geçerli bir Turuncu Bayrağı varsa sadece eğitimde erişim sorularını cevaplandırması gerekmektedir. Eğitimde Erişim kategorisinde başarılı bulunanlara Yeşil Bayrak verilecektir.
- 2) Geçerli bir Turuncu Bayrak olmaması halinde ise başvuru formunda mekânda ve eğitimde erişim sorularının birlikte cevaplandırılması gerekmektedir.

c) Sosyo Kültürel Faaliyetlerde Erişim (Mavi Bayrak)

- 1) Sosyo Kültürel Faaliyetlerde Erişim (Mavi Bayrak) kategorisinde başvuru yapacak yükseköğretim kurumlarının, başvuru esnasında geçerli bir Turuncu Bayrağı varsa sadece sosyo

kültürel faaliyetlerde erişim sorularını cevaplandırması gerekmektedir. Sosyo Kültürel Faaliyetlerde Erişim kategorisinde başarılı bulunanlara Mavi Bayrak verilecektir.

2) Geçerli bir Turuncu Bayrak olmaması halinde ise başvuru formunda mekânda ve sosyo kültürel faaliyetlerde erişim sorularının birlikte cevaplandırılması gerekmektedir.

Engelsiz Üniversite Nişan Ödülü Değerlendirme Ölçütleri

MADDE 11- (1) BODSİS'te yer alan başvuru formunda; başvuru yapılan programda engel gruplarına yönelik ne tür faaliyet ve düzenlemeler yapıldığını içeren bilgiler ile programın zorunlu derslerinin engel grupları açısından erişilebilirliğine yönelik bilgiler talep edilir.

a) Engelsiz Üniversite Nişan ödülüne başvurular, başvuru yapan programdaki ilgili öğretim elemanı tarafından doldurulan form ile yapılır. Söz konusu formda:

- 1) Başvuru yapılan programın adı ve engel grubu,
- 2) Başvuru yapılan programın engellilere yönelik erişilebilirliğini temsil eden bilgi/belge ve fotoğraflar,
- 3) Başvuruda yetkili kişilerin imzaları yer almalıdır.

b) Nişan başvurularında, engelli öğrencilerin ilgili programa erişilebilirliklerinin kolaylaştırılmasına yönelik çalışmalar değerlendirilir.

(2) Web Erişilebilirliği Nişan Ödülü Değerlendirme Ölçütleri

Kurumsal web sitesi WCAG 2.2 AA erişilebilirlik standartlarına uyumlu olduğu tespit edilen yükseköğretim kurumlarına, yapılan değerlendirme sonucunda "Web Erişilebilirliği Nişanı" verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Tereddütlerin giderilmesi

MADDE 12- (1) Bu Usul ve Esasların uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Yükseköğretim Yürütme Kurulu yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 14 – (1) Bu Usul ve Esaslar Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının resmî internet sitesinde yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 – (1) Bu Usul ve Esasları Yükseköğretim Kurulu Başkanı yürütür.